

סדנאות להעצמה ולשיפור עצמי? קורס בקבלה? מדיטציה? יוגה? ל"מרכז הישראלי לנפגעי כתות" זה לא משנה: מבחינתם מדובר בכתות שיש להיאבק בהן. "7 ימים" חושף שהמרכז עצמו, הפועל מאחורי חזות חילונית, ממומן ברובו בחשאי על ידי המיליונר החרדי רמי פלר ודרך העמותה החרדית "המשרד לענייני חסד". המרכז בתגובה: אנו מסייעים למאות משפחות בשנה

החרדים לכתות

שוש מולא
צילומים: שאול גולן

המונח "כת" מעורר בתודעה הישראלית קונוטציה שלילית אוטומטית: בעיני רוחנו עולה מיד דמותו של גורו כריזמטי, חמדן וציני, המנצל את מאמיניו מבחינה כלכלית ואולי גם מינית. מהי ההגדרה של "כת"? – זו שאלה שלא הוכרעה מעולם בארץ, גם לא מבחינה משפטית. אבל זה לא מפריע לפעילותו הנמרצת של גוף בשם "המרכז הישראלי לנפגעי כתות", שחרת על דגלו את המאבק בכתות.

תחקיר "7 ימים" חושף כאן לראשונה, כי מאחורי פעילותו של "המרכז הישראלי", המגדיר את עצמו "גוף חילוני ששם לו למטרה לסייע לנפגעי כתות מיסטיות בישראל ולבני משפחותיהם", ניצב מיום הקמתו ארגון חרדי: "המשרד לענייני חסד" שמו. ארגון זה, כך עולה מהתחקיר – מממן כ-98 אחוז מסך התרומות של המרכז הישראלי לנפגעי כתות (1,030,000 שקל מתוך 1,048,738.80 שקל ב-2007).

עוד חושף התחקיר שמי שעומד מאחורי המשרד לענייני חסד הוא המיליונר ואיש העסקים החרדי רמי פלר, המממן כ-80 אחוז מסך ההכנסות של הארגון (במספרים: 9.4 מיליון שקל מתוך 11.7 מיליון שקל באותה שנה).

זוה לא הכל: לפלר ולרכזת הפעילות של המרכז, רחל ליכטנשטיין יש מכנה משותף: שניהם עבדו בעבר בארגון החרדי "יד לאחים", המנהל עשרות שנים מאבק במיסיון ובכתות, במקביל לזה של עמותה חרדית אחרת בשם "לב לאחים".

ולמה השם החדש "המרכז הישראלי לנפגעי כתות"? אולי מפני ששתי העמותות הקודמות סבלו מתדמית גרועה הקשורה בכפייה דתית ובהחזרה בתשובה. מאבק בכתות במסווה של מרכז חילוני יכול להעניק להם בעיני רבים לגיטימציה לתקוף ארגונים וקבוצות.

גם מקורבים לפלר הודו באוזנינו השבוע: "לחרדים יש תדמית מאד בעייתית, והעובדה שמדובר במרכז חילוני עם יו"ר, מנהלת וצוות עובדים חילוניים – חשובה. אם תיצרי קשר בין המרכז לתורם שלו, תזיקי לעם ישראל."

ומי מוגדר על ידי המרכז ככת? הרשימה המפורטת באתר המרכז היא תמהיל של קבוצות ותאגידים שונים. אין להם לכאורה מכנה משותף, למעט העובדה שהם אינם מקובלים על הממסד החרדי ולא זכו להכשר בד"ץ.

דוגמאות? אפשר למצוא שם פילוסופיות וטכניקות הנחשבות לגיטימיות ומקובלות בעיני ישראלים רבים: המרכז לחקר הקבלה, קבוצות יוגה, מדיטציה, לימודי פילוסופיה, תאגיד "לנדמרק אדיוקשיין" ("הפורום") וסדנאות "הומניקיישן" לשיפור עצמי; גורמים פוליטיים כמו גואל רצון או הרב אליאור חן; וגם קבוצות דתיות ותיקות ולגיטימיות ברחבי העולם, כמו יהודים משיחיים ו"עדי יהוה".

חלק מהגופים המופיעים ב"רשימה השחורה" הזו חושבים אחרת, חלקם תבעו את המרכז ואחרים שוקלים לפתוח בהליכים משפטיים נגדו. אבל על כך בהמשך.

האיום: שני בריונים וכלבים

גם רמי פלר עצמו מרגיש רדוף. למקורביו סיפר שלפני כשבועיים הופיעו לפתע בפתח ביתו שני גברתנים עם כלבי אמסטף אימתניים.

פלר, מספרים מקורביו, לא חשב פעמיים ויצא לקראתם מיד. האלמונים – שבלטו בזרותם על רקע השכונה החרדית השלווה שבה הוא מתגורר – נראו לו כחוקרים פרטיים שנשלחו לעקוב אחריו. מיד כשהבחינו בו נעמד כל אחד מהם עם כלבו משני צדי המכונית המפוארת שלו. סתם כך. "הם לא אמרו לו כלום, לא עשו שום דבר ולא נגעו בו".

פלר ניסה לברר מה קורה, אבל הבריונים, לדברי מקורביו, התחמקו ממתן תשובה עניינית. הוא צילצל למשטרה, אך לדברי מקורביו עד שהגיעה לשם הניידת, הבריונים נעלמו. מאז פלר חושד בכל אחד. גם בסיינטולוגים.

הסיינטולוגים? למה אתה חושש דווקא מהם?

פלר: "מכיוון שאנחנו הצלחנו לעצור את הכניסה שלהם למרכז החדש שהם בנו ביפו. הם בנו בניין, אחד המפוארים בעולם, בעלות של עשרה מיליון דולר".

רמי פלר. "יש לי ידע פנימי עצום על כל הכתות ואני מכיר את החולשות שלהן"

כתות, וגם אני תורם".
 בשלב זה של שיחתנו פלר כנראה מתבלבל לרגע, ואז לפתע הוא מגלה לי שבכל זמן השיחה בינינו נמצאת איתנו על הקו גם רחל ליכטנשטיין, שהיא רכזת הפעילות במרכז וכאמור, פעילה מרכזית לשעבר בארגון יד לאחים.
 ספי פישלר, דובר ארגון הסיינטולוגיה, מסר בתגובה: "אין לי מה להתייחס לרמיזות המגוחכות האלה. איצ'ן רק שמר פלר כבר הגיע לשלב הזוי בטענות שלו. לא היה ולא נברא".
העדות: "מדובר באג'נדה חרדית"
 עדות נוספת לקשר בין פלר למרכז הישראלי לנפגעי כתות מגיעה מכיוונו של יועץ התקשורת הוותיק אמיר זמורה, שעבד שם בהתנדבות בשנתיים הראשונות להקמתו.

צילום: אביב קלר

יועץ התקשורת אמיר זמורה עבד במרכז בהתנדבות בשנתיים הראשונות להקמתו ועזב: "לא מצאתי לנכון להמשיך את הקשר. התחיל להפריע לי שנכנסו לרשימה כל מיני גופים, שאני לא בטוח שהם כתות. האג'נדה שם הייתה: כל מה שהוא לא יהודי – זה כת"

צילום: תומר יקין

קבוצה העצמה בפעולה. גם הם מוגדרים

פני החסד: נזקקים ונפגעי כתות
 מהו בדיוק המשרד לענייני חסד? מדובר בארגון חרדי, שנוסד בפברואר 2003 והצהיר שמטרתו: "תמיכה בנזקקים למשפחות נטולות יכולת". רמי פלר כתום אישית על התקנון. כעבור שלוש שנים, ב-22 ביוני 2006, באסיפה כללית של בעלי המניות, הוחלט להוסיף למטרות החברה: "העברה ועזרה כספית לגופים הנלחמים בכתות השונות". חודשיים לאחר מכן נוסד כאמור המרכז לנפגעי כתות, שהמשרד לענייני חסד מממן כאמור כמעט את כל פעילותו. כך, למשל, מדווח המשרד בדוח שהגיש ב-2008, כי 4.4 מיליון שקל מכספי התרומות שהתקבלו בארגון יועדו לפעילות שוטפת: תמיכה בחולים ובנזקקים, תמיכה במוסדות תורה ועזרה לגופים הפועלים נגד כתות שונות. ב-2007, למשל, קיבל המרכז לנפגעי כתות 1,030,000 שקל, אבל מקבילו החרדי לב לאחים קיבל מאותו משרד תמיכה של 2,600 שקל בלבד.
 וב-2009? מתברר שבשנה זו סבלה הקופה של המרכז לנפגעי כתות מהכנסות מצומצמות: רק 22,000 שקל, מחציתם מתרומות והיתר מהשתתפות בכנסים וייעוץ. אבל התחקיר מגלה שבאותה שנה תרם פלר למרכז סכום שהסתכם ב-204,000 שקל.
 ב-2010 סייע המשרד לענייני חסד בהלוואה של 334,000 שקל. גם כאן מתברר שפלר תרם את הסכום הגבוה ביותר לפירעון ההלוואה.
השאלה: מהי כת ומי חבר בה?
 ניסיון ראשון לבדוק את נושא הכתות בישראל התרחש בשנות ה-80, על ידי ועדה בין-משרדית שהקים משרד החינוך, בראשות ח"כ מרים תעסה-גלזר. ניסיון שני לטפל בסוגיה נערך ביוני אשתקד, על ידי משרד העבודה והרווחה שהקים ועדה "לבחינת פעילות כתות בישראל". היה זה בעקבות חשיפת פרשת גואל רצון וכת האיתקה, שמנהיגה שי אברמוב התאבד במעצר. מסקנות הוועדה אמורות להתפרסם בימים הקרובים, אלא שגם המנדט שלה היה מוגדר: לבדוק את דרכי ההתמודדות עם התופעה ולתת הנחיות לעובדי הרווחה.

בשירות הצבאי, כשעבד במקביל כסוכן מכירות מדלת לדלת. אחרי שהשתחרר הפך לסוכן ביטוח, ואז גילה את עולם מכשירי הסטריאו.
 במהירות והייתה בין הראשונות בארץ שמכרו טלוויזיות צבעוניות ומחשבים אישיים. היקף עסקיו של פלר נאמד אז ב-3.5 מיליון דולר. הוא הפך לשם חם במדורי הרכילות: עשה סקי בשווייץ, טס להופעה של להקת ג'נסיס באמסטרדם והיה אורח מוכר במסעדות יוקרה. אבל האידיליה הסתיימה בתחילת שנות ה-80, עם כניסתו של יגאל הורביץ למשרד האוצר ועם הגזירות הכלכליות וספקיו הפכו לנושים. פרופ' פלר נאלץ לשחרר את בנו בערבות. רמפל חזרה לפעילות זמנית, תחת פיקוח בית המשפט, ופלר – שחובותיו נאמדו בחצי מיליון דולר – ירד מהכותרות.
 פלר חיפש את עצמו. הוא עשה סיבוב בין תורות המזרח הרחוק ובין היתר הצטרף לאר-סי – ארגון העורך מפגשים חברתיים לתרגילים בקומוניקציה אישית. אחרי שהתמקד שנתיים בבודהיזם, חזר בתשובה והפך למתנגד לאותן תורות.
 ב-83' פלר התחתן בארה"ב עם דבי, בת למשפחה לונדונית עשירה, והם מתגוררים כיום עם ילדיהם בבני-ברק. באותן שנים הצטרף לארגון יד לאחים, שעיקר פעולותיו, כך הסביר בראיון למוסף זה, מכוונות למלחמה במיסיונריות ובכתות השונות. "יש לי ידע פנימי עצום על כל הכתות וחומר רב שאספתי", אמר אז. "אני מכיר היטב את הנקודות החלשות שלהן ומשתמש בזה כדי להפריך אותן".
 אבל אהבתו לעולם העסקים גברה. באמצע שנות ה-90 זיהה פלר את שוק מכשירי הסלולר כבעל פוטנציאל עסקי גבוה והחל להתמקד בו. מהר מאוד ייסד אימפריה בתחום, שעליה הוא חולש באמצעות כמה חברות, המסונפות לחברת האם RCS - "רם-פל סלולר סטוקמרקט בע"מ" – העוסקת במסחר בינלאומי במוצרי תקשורת. בפועל, ב-2007 מימנה החברה, כאמור, 80 אחוז מפעילות המשרד לענייני חסד.

השיטה: תרומה המוכרת כהוצאה
 המרכז הישראלי לנפגעי כתות הוא גוף צעיר יחסית, שנוסד באוגוסט 2006 תחת השם "קו למסלול – חברה לתועלת הציבור בע"מ" והחליף מאז את שמו פעמיים: ל"מרכז לנפגעי כתות בישראל" ול"מרכז הישראלי לנפגעי כתות בע"מ". החברה הצהירה שמטרותיה הן: "לפעול למען הציבור הישראלי, בנוגע לפעילותם של כתות, ארגונים וקבוצות לימוד רוחניות בישראל וברחבי העולם – הפועלים באופן הפוגע בציבור ומנצל אותו, באופן פיזי, נפשי, כספי וכיו"ב".
 עובדתית, רמי פלר תומך במרכז מראשיתו. מעיון במסמכי החברה עולה שלאורך כל שנת 2007 – השנה הראשונה להיווסדה – פלר תמך בה והלווה לה סכום המסתכם בכמיליון שקל. ואיך קיבל חלק מכספו בחזרה? במאסר אותה שנה העניק משרד האוצר למרכז אישור של "מוסד ציבורי" (סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, המאפשר לו הכרה בתרומות לצורכי מס.
 כך יוצא שפלר תורם כספים לארגון החרדי המשרד לענייני חסד, וזה מעביר למרכז הישראלי לנפגעי כתות את התרומות, שמסתכמות בכמיליון שקל. פלר עצמו, לפי המסמכים, קיבל מהמרכז באוקטובר 2007 החזר הלוואה חלקי על מחצית הסכום שתרם. בכך למעשה קיבל הכרה בתרומות האלה כבהוצאה.
האיש: מיליונר כבר בגיל 24
 מיהו רמי פלר? בציבור החילוני הוא כמעט אינו מוכר. אבל עובדתית, מדובר במי שנחשב בשנות ה-70 וה-80 לאחד הכוכבים בעולם העסקים הישראלי שהפך למיליונר כבר בגיל 24.
 כיום פלר (56) נחשב לאחד מסוחריו הסלולר הגדולים בעולם, והוא הראשון שמכר בארץ אי-פון חוקי. הוא שומר על פרטיותו בקנאות רבה. למקורביו הסביר: "אני לא מעוניין להיות בתקשורת, אני לא סובל תקשורת ולא רוצה איתה שום מגע". אחד הראיונות הבודדים שהעניק היה למוסף זה, ב-85' – אחרי שחזר בתשובה.
 אביו, רון פלר, היה פרופסור בטכניון ואחד מתריסר מקבלי אות הגבורה במלחמת העצמאות, ואמו הייתה מורה. את החוש העסקי שלו כנראה פיתח פלר

לדברי זמורה, הוא פרש אחרי שהבין שהאג'נדה של המרכז היא חרדית. "היה לי ברור שהקו לא הולך לטיפול בנפגעים. אלא לרדיפת מה שהם קוראים כתות".
 זמורה הגיע למרכז באמצעות איילת קדם, עיתונאית לשעבר והמנכ"לית הראשונה שלו. "אני מכיר את קדם עוד מהימים שהייתי דובר הטכניון והיא הייתה כתבת. אחרי כמה שנים נגשנו במקרה בביה"ס לתורה בודהיסטית בתל-אביב. שמחתי להתנדב למען המטרה, שנראתה לי ראויה. עזרתי למרכז בתכנון ובחשיבה אסטרטגית".
ידעת מי עומד מאחורי?
 "זה היה סוד, אבל אני כל הזמן שאלתי: מאיפה הכסף? אחרי תשעה חודשים קדם גילתה לי שבעקבות סדרת כתבות שעשתה על כתות, פנה אליה רמי פלר והציע לה להיות מנכ"לית המרכז.
 "היא עזבה את העיתונות ועברה לנהל את החברה בשכר. היא הסבירה שלפלר לא רוצה להיות בחזית, כי הוא חרדי, והיתרון בגוף הזה שהוא חילוני. את כל המימון, ההקמה והיוזמה – הוא עשה. אמרתי לה ששכדי שאוכל לעזור לה בתכנים ובאסטרטגיה שיפוטית, כדאי שאכיר אותו. מבחינתי כל הזמן הזה מדובר בטיפול בנפגעים ולא בכתות".
ונפגעתם?
 "היא לקחה אותי אליו למשרד, ואחר כך גם הייתי בביתו. הוא נראה חרדי ולבוש כחרדי, אבל מדבר בלשון החברה. היה לי לגמרי ברור מהמפגש איתו שהמרכז זה הוא. אחר כך הוא גייס את קדם ואת כל הצוות החילוני לעמוד בחזית. לא מצאתי לנכון להמשיך איתו את הקשר. התחיל להפריע לי שנכנסו לרשימה כל מיני גופים, שאני לא בטוח שהם כתות. האג'נדה הייתה: כל מה שהוא לא יהודי – הוא כת. זמן קצר אחרי שפרשתי, קדם פרשה".
 איילת קדם סיבה להגיב השבוע לדברים. לדברי מקורביה, היא אכן הפגישה בין זמורה לפלר. לדבריהם, היא אמרה רק: "אני דובר הזה לא מתעסקת יותר".
ליכטנשטיין. רכזת הפעילות

צילום: שאול גולן

פרופ' עפרה מייזלס, דיקן הפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה: "לקרוא לחלק מהתנועות האלה כן זה לא בהכרח מדויק. בכת יש שימוש במניפולציה, בטכניקות שליטה שאינן איתיות או בהצגת ערכים פוגעניים. לא כל קבוצה שמתארגנת היא בהכרח כן"

צילום: צביקה טישלר
צילום: אי אף פי

מוקי אופנהיימר, המנכ"ל העולמי של "המרכז לחקר הקבלה", שהוגדר כת: "מדונה לומדת אצלנו. האישה החזקה הזאת נראית לך אחת שאפשר לנצל אותה? אפשר להגיד לנוכב כמו אשטון קוצ'ר שלומד אצלנו מה לעשות? או להשיע על דונה קארן?"

מדונה. תלמידה במרכז לקבלה

"להגדיר אותנו כן זה מוגזר", אומרת דלי לימן, מנכ"לית הסניף של תאגיד לנדמרק אדיוקיישן, המעביר את סדנאות הפורום בישראל. "אנחנו ארגון חינוכי בינלאומי, שבו מעצמים אנשים ומאפשרים להם לממש את מה שחשוב להם. אף אחד לא שאל אותנו או נתן לנו אפשרות להגיב או להסביר אם אנחנו כן או לא. לכת יש תורה, יש במה להאמין. אצלנו אין תורה. יש לנו אבחנות שאנשים בודקים אם הן מתאימות להם או לא."

אז מה בכוונתכם לעשות?

"בדקת את העניין עם היועץ המשפטי הראשי של לנדמרק העולמית, שאמר לי שאנחנו שוקלים פעולה משפטית נגד המרכז הישראלי לנפגעי כתות."

גם המדיטיציה הטרנסנדנטלית נחשבת על ידי המרכז לכת. מנכ"ל "האגודה הבינלאומית למדיטיציה בישראל", אלס קוטאי, מסביר שמדובר בטכניקה לשיפור הבריאות ואיכות החיים ללא כל קשר לכת או לדת.

ד"ר דניאל גליקר, מורה מוסמך, מוסיף: "מדובר בטכניקה פשוטה, קלה וטבעית, שאינה דורשת שינוי באורח החיים, האמונה או צורת הלבוש. זאת טכניקה שעובדת על שיפור הפוטנציאל, חשיבה יותר בהירה ומוח שמתפקד בצורה מסודרת ובהירה."

למה אתם לא מבקשים להסיר את שמכם מהרשימה?

"כי אנחנו מעדיפים לטפח את החיובי מאשר להתעסק בשלילי. יש לנו מספיק מה לעשות מאשר להתעסק איתם."

מי זה איתם?

"עם החרדים. לי ברור שהם עומדים מאחורי המרכז הזה. בשנות ה-70 היה לנו מרכז ברחוב יבנה, והחרדים ניסו לשרוף אותו. הם חושבים שיש להם מונופול על הרוחניות".

shosh-m@yedioth.co.il

"עצם היומרה שלהם להיקרא 'המרכז הישראלי' – שזה שם שתופס עמדה ממלכתית, בעוד מדובר בגוף פרטי – הוא בעייתי. אם זה נכון שגוף חרדי עומד מאחוריהם, יש להניח שההגדרה שלהם לכת היא מאד רחבה ולא מדויקת. אם הם לא מציגים בציבור את מלוא האמת, זה נראה לי לא תקין."

הקבוצות: אנחנו לא כתות

חלק מהקבוצות שהוגדרו "כתות" על ידי המרכז לנפגעי כתות הודיעו השבוע שהן מכינות בימים אלה תביעות משפטיות נגד המרכז. נמנות איתן לנדמרק אדיוקיישן וקהילת "שמן ששון" של היהודים המשיחיים. הרב מיכאל לייטמן, ראש עמותת "בני ברך – קבלה לעם", כבר הגיש תביעת דיבה נגד המרכז בסך 700,000 שקל.

לייטמן, שלו אלפי חסידים בארץ, תוקף את התנהלות המרכז, שלטענתו הכפיש את שמה הטוב של העמותה שלו. בני ברך, נטען בתביעה, "עוסקת בלימוד ובהצפת חוכמת הקבלה בארץ ובעולם, מונה כשני מיליון איש ואינה ממומנת או קשורה למשרד ממשלתי או גורם פוליטי אחר."

מוקי אופנהיימר, המנכ"ל העולמי של המרכז לחקר הקבלה שהוגדר ככת – לא מתרגש. "המרכז שלנו קיים מ-72. עשרות אלפי אנשים בארץ למדו אצלנו, ובעולם – ארבעה מיליון איש. כל מי שנכנס לאתר של המרכז לנפגעי כתות וקורא שאנחנו כן, בלי תגובה שלנו, עלול לחשוב חלילה שזה נכון. אבל האם הם ביקשו אי פעם תגובה מאיתנו? מדונה לומדת אצלנו. האישה החזקה הזאת נראית לך אחת שאפשר לנצל אותה? אפשר להגיד לנוכב כמו אשטון קוצ'ר שלומד אצלנו מה לעשות? או להשיע על דונה קארן?"

זאת תופעה מעניינת וחשובה. אני לא קורא לאף אחת מהקבוצות הללו כן."

גם לא לגואל רצון?

"רצון הוא גבר שפיתה נשים לחיות איתו. עושים את זה גם אחרים. המילה כן לא קיימת במסמכים המשטורתיים או המשפטיים."

לעומתו, פרופ' עפרה מייזלס, יו"ר "הכנס הישראלי לחקר הרוחניות העכשווית" ודיקן הפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה, פועלת במרץ להכנסת הנושא למוסדות האקדמיים. "לקרוא לחלק מהתנועות האלה כן זה לא בהכרח מדויק מבחינה מחקרית", היא טוענת. "מה שנראה בעיניי מאד בעייתי הוא הניסיון לעשות דה-לגיטימציה והפחדה מפני התהליך, הטבעי בעיניי, של חיפוש רוחני."

הסבירי.

"בכת יש שימוש במניפולציה, בטכניקות שליטה שאינן איתיות או מקובלות, או בהצגת ערכים פוגעניים כדי לקדם מטרות לא ראויות כמו ניצול כלכלי, נפשי, פיזי ומיני. לא כל קבוצה שמתארגנת היא בהכרח כן."

תומר פרסיקו, חוקר "התרבות הרוחנית של הני-איג'י", במחלקה לדתות בנות זמננו באוניברסיטת תל-אביב, סבור שברשימת המרכז יש הכללה. "ברור שלא כל הקבוצות שמוזכרות שם הן כתות. ביהדות יש הרבה סוגי מאמינים: מקפידים, מסורתיים, וכו'. בכת אין גוונים של מאמינים, אלא רק סוג אחד של אמונה. כל החברים נדרשים לאותן חובות זכויות וברגע שהם עוברים על החוקים, הם מועפים משם ומנתקים איתם את הקשר."

נראה לך תקין שהמרכז מחליט מי שייך לכת?

אבל מה שעדיין לא ברור למדינה, ברור לגמרי למרכז לנפגעי כתות. לפי הגדרתם: "כת היא קבוצה סגורה יותר או פחות שמנהיגה או מנהיגיה משתמשים בטכניקה הידועה בשם 'mind control' (שבו מחשבותי, רגשי ורוחני). ברמתית ובשטיפות מוח, כדי לשעבד את חבריה ולנצל את משאביהם. הניצול עשוי להיות כספי, נפשי ואף מיני."

פרופ' בנימין בית-הלחמי, חוקר הפסיכולוגיה של הדת בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה ומומחה לנושא, אינו מופתע מהקשר שנחשף בין הארגון החרדי למרכז לנפגעי כתות: "אני מכיר את הפעילות של יד לאחים ועד לה עשרות שנים. אם הם היו באים לציבור כארגון חרדי – היו לוקחים אותם פחות ברצינות ואומרים שהם קנאים ופנאטים. אבל אם זה גוף חילוני, זה נראה יותר טוב. לדעתי, כך לפחות הם חושבים."

איך אתה מגדיר כת?

"אצלי אין הגדרה. בעיניי כן זה מושג של התקשורת. אפשר להגיד על אנשים מסוימים שהם שקרנים. חסרים נוכלים בשוק? אדם בבריטניה או בצרפת יכול להכריז על עצמו כעל המשיח ולהנהיג דת, ואם יש לו שלושה מאמינים – זאת קבוצה. יש רבבות אנשים שרוצים לגאול את העולם. אני לא רואה הבדל בין אדם שקורא לעצמו משיח לבין הרבי מלובביץ' שהכריז על עצמו ככזה."

אין מכנה משותף לרוב הקבוצות הללו?

"המשימה של רוב הקבוצות היא להוציא כסף מאנשים. הפורום של לנדמרק נוסד לפני 20 שנה, ואני מכיר אותו היטב. מבחינת הרעיונות זה ארגון חילוני שאינו דומה לחקר הקבלה – שזה רעיון דתי. ההבדל ביניהם הוא באמונות השונות. גם היהודים המשיחיים מוכרים."

*** תגובת המרכז: אנחנו גוף מקצועי**

תגובת המרכז הישראלי לנפגעי כתות: "המרכז לנפגעי כתות הינו גוף חילוני, א-פוליטי. הוא היחיד שמטפל בנושא כמות מיסטיות הרסניות בישראל ומסייע מדי שנה למאות משפחות, מבוגרים וילדים, שנפלו קורבן לאחת מעשרות הכתות הפועלות בארץ. המרכז הוקם ב-2006 בשאיפה ליצור אלטרנטיבה חילונית לארגונים החרדיים הוותיקים יותר הפועלים בארץ בנושא הכתות, ומהבנה שהסיוע לנפגעי כתות ואזהרת הציבור הם צורך ציבורי שאינו תלוי דת, לאום, גזע ומין. "רמי פלר עזר במימון הקמת העמותה שעוסקת בתחום הקרוב לבלו ולתחום התמחות. למרכז אין ולא הייתה מעולם אג'נדה דתית, ומקבלי ההחלטות והפעילים בו הם חילונים. גם אנשי המקצוע שבוחנים ובודקים כל מיידע המתקבל על קבוצה, אם היא כת או לא, הם חילונים."

"אין ולא היה כל ארגון חרדי שעומד מאחורי המרכז. המרכז מממן את כל פעילותיו מתרומות, מהתנדבותיות ומהלוואות. אכן, בין התורמים והמסייעים לנו נמצאים איש העסקים רמי פלר, שפעילותו עסקית-בינלאומית ואינה בעלת אופי דתי או חרדי, והמשרד לענייני חסד, שתורם למאות מוסדות, אלמנות ויתומים. "בין התורמים הנוספים בסכום של כ-300 אלף שקל בשנתיים האחרונות היו תורמים גדולים אחרים והורי נפגעים. הלוואה של המשרד לענייני חסד – שמופיעה במאזן 2009 על סך 334,000 שקל – נפרעה על ידי הורים ותורמים אחרים ב-

2010. זו השנה הראשונה שהעמותה הצליחה לגייס תרומות משמעותיות בכוחותיה.

"את המרכז מובילים אנשי מקצוע מהשורה הראשונה בראשות רונית כץ. יש לברך על כך שפלר הוא התורם החשוב. פלר הוא איש עסקים, חוזר בתשובה ונדבן שנושא הכתות קרוב ללבו והוא כותב על כך ספר. הוא תרם עד היום עשרות מיליונים לגורמים למוסדות רבים.

"פלר התנדב לפני 25 שנה ביד לאחים למשך שנה בזכות התמחותו בכתות, תחום שהתמחה ועסק בו הרבה לפני שחזר בתשובה. רחל ליכטנשטיין עבדה לפני שש שנים ביד לאחים וגויסה למרכז לנפגעי כתות בזכות כישוריה וניסיונה הקודם בעבודה מול כתות. אין לכך כל קשר ו/או השפעה על פעילות העמותה ודרך התנהלותה.

"לייטמן אכן הגיש תביעה נגד המרכז, שנמצאת כרגע בהליך של גישור. בסופה יינתן לציבור מידע, אם לייטמן מוגדר כת או לא. הפורום של לנדמרק נכתב ברשימת הכתות בדוח הוועדה הבין-משרדית של תעסה-גלזר מ-1987. אנו מגדירים את הלנדמרק: מרתון פסיכולוגי בעל מאפיינים כיתתיים."

תגובת המרכז לגבי איש יחסי הציבור אמיר זמורה: "הוא מעולם לא התנדב במרכז. הוא אכן נפגש עם מר פלר בביתו ודן עימו באפשרות שיועסק כיחצן בעסקיו הפרטיים של פלר, אולם הפגישה הסתיימה ללא תוצאות. נותר רק לתמוה לגבי האינטרס שלו להכפיש."

זמורה מגיב: להד"ם.